

1386**USTAWA**

z dnia 12 września 2002 r.

o normalizacji.**Rozdział 1****Przepisy ogólne**

Art. 1. Ustawa określa podstawowe cele i zasady normalizacji oraz jej organizację i finansowanie.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) normalizacji — rozumie się przez to działalność zmierzającą do uzyskania optymalnego, w danych okolicznościach, stopnia uporządkowania w określonym zakresie, poprzez ustalanie postanowień przeznaczonych do powszechnego i wielokrotnego stosowania, dotyczących istniejących lub mogących wystąpić problemów;
- 2) normalizacji krajowej — rozumie się przez to normalizację prowadzoną na szczeblu krajowym, nieobejmującą działań prowadzonych: w poszczególnych branżach lub sektorach gospodarki, na szczeblu lokalnym, na szczeblu stowarzyszeń lub przedsiębiorców i urzędów;
- 3) dokumencie normalizacyjnym — rozumie się przez to dokument ustalający zasady, wytyczne lub charakterystyki odnoszące się do różnych rodzajów działalności lub ich wyników, niebędący aktem prawnym; podstawowym dokumentem normalizacyjnym jest norma;
- 4) normie — rozumie się przez to dokument przyjęty na zasadzie konsensu i zatwierdzony przez upoważnioną jednostkę organizacyjną, ustalający — do powszechnego i wielokrotnego stosowania — zasady, wytyczne lub charakterystyki odnoszące się do różnych rodzajów działalności lub ich wyników i zmierzający do uzyskania optymalnego stopnia uporządkowania w określonym zakresie;
- 5) konsensie — rozumie się przez to ogólne porozumienie charakteryzujące się brakiem trwałego sprzeciwu znaczącej części zainteresowanych w odniesieniu do istotnych zagadnień, osiągnięte w procesie rozpatrywania poglądów wszystkich zainteresowanych i zbliżenia przeciwstawnych stanowisk.

Rozdział 2**Cele i zasady normalizacji krajowej**

Art. 3. Normalizacja krajowa prowadzona jest w celu:

- 1) racjonalizacji produkcji i usług poprzez stosowanie uznanych reguł technicznych lub rozwiązań organizacyjnych;

- 2) usuwania barier technicznych w handlu i zapobiegania ich powstawaniu;
- 3) zapewnienia ochrony życia, zdrowia, środowiska i interesu konsumentów oraz bezpieczeństwa pracy;
- 4) poprawy funkcjonalności, kompatybilności i zamienności wyrobów, procesów i usług oraz regulowania ich różnorodności;
- 5) zapewnienia jakości i niezawodności wyrobów, procesów i usług;
- 6) działania na rzecz uwzględnienia interesów krajowych w normalizacji europejskiej i międzynarodowej;
- 7) ułatwiania porozumiewania się przez określanie terminów, definicji, oznaczeń i symboli do powszechnego stosowania.

Art. 4. W normalizacji krajowej stosuje się następujące zasady:

- 1) jawności i powszechnej dostępności;
- 2) uwzględniania interesu publicznego;
- 3) dobrowolności uczestnictwa w procesie opracowywania i stosowania norm;
- 4) zapewnienia możliwości uczestnictwa wszystkich zainteresowanych w procesie opracowywania norm;
- 5) konsensu jako podstawy procesu uzgadniania treści norm;
- 6) niezależności od administracji publicznej oraz jakiegokolwiek grupy interesów;
- 7) jednolitości i spójności postanowień norm;
- 8) wykorzystywania sprawdzonych osiągnięć nauki i techniki;
- 9) zgodności z zasadami normalizacji europejskiej i międzynarodowej.

Rozdział 3**Polskie Normy i inne dokumenty normalizacyjne**

Art. 5. 1. Polska Norma jest normą krajową, przyjętą w drodze konsensu i zatwierdzoną przez krajową jednostkę normalizacyjną, powszechnie dostępną, oznaczoną — na zasadzie wyłączności — symbolem PN.

2. Polska Norma może być wprowadzeniem normy europejskiej lub międzynarodowej. Wprowadzenie to może nastąpić w języku oryginału.

3. Stosowanie Polskich Norm jest dobrowolne.

4. Polskie Normy mogą być powoływane w przepisach prawnych po ich opublikowaniu w języku polskim.

5. Polskie Normy korzystają z ochrony jak utwory literackie, a autorskie prawa majątkowe do nich przysługują krajowej jednostce normalizacyjnej.

6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio do norm europejskich i międzynarodowych, z zachowaniem porozumień międzynarodowych.

7. Ochrony Polskich Norm, o której mowa w ust. 5, nie narusza ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1198 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271).

Art. 6. Przepisy art. 5 ust. 3 i 5—7 odnoszą się również do innych niż Polskie Normy dokumentów normalizacyjnych zatwierdzonych przez krajową jednostkę normalizacyjną, przy czym dokumenty takie mogą zostać zachowane w języku oryginału.

Art. 7. 1. Wyroby spełniające wymagania Polskich Norm oznaczane są na zasadzie dobrowolności znakiem zgodności z Polską Normą pod warunkiem uzyskania certyfikatu zgodności upoważniającego do takiego oznaczenia.

2. Wyłączne prawo do wyrażenia zgody na oznaczenie wyrobu znakiem zgodności z Polską Normą przysługuje krajowej jednostce normalizacyjnej.

3. Prezes Polskiego Komitetu Normalizacyjnego może upoważnić jednostki certyfikujące, powołane na mocy odrębnych przepisów, do wydawania certyfikatu zgodności z Polską Normą.

4. Uzyskanie certyfikatu, o którym mowa w ust. 3, jest równoznaczne z uzyskaniem prawa do oznaczenia wyrobu znakiem zgodności z Polską Normą.

5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób nadawania i wykorzystywania znaku zgodności z Polską Normą, mając na względzie ułatwienie producentom i dystrybutorom oznaczania wyrobów znakiem zgodności z Polską Normą oraz uwzględniając:

- 1) cele systemu stosowania znaku zgodności;
- 2) wymagania stawiane wyrobom, które mają być oznaczone znakiem zgodności;
- 3) zasady wydawania certyfikatu zgodności.

6. Producent lub osoba wprowadzająca wyroby do obrotu może zadeklarować ich zgodność z Polskimi Normami deklaracją zgodności wydaną na własną odpowiedzialność, przy czym wymagania stawiane takiej deklaracji określają Polskie Normy.

7. Deklaracja zgodności nie upoważnia do oznaczenia wyrobu znakiem zgodności, o którym mowa w ust. 1.

8. Sprawy sporne wynikające z oceny zgodności z Polską Normą, dotyczące interpretacji postanowień Polskich Norm, rozstrzyga Prezes Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, po zasięgnięciu opinii właściwego komitetu technicznego.

Art. 8. 1. W celu zapewnienia w obszarze normalizacji ochrony interesów państwa w zakresie obronności i bezpieczeństwa mogą być opracowywane, zatwierdzane i wycofywane, przez inne niż Polski Komitet Normalizacyjny jednostki, dokumenty normalizacyjne, w tym Normy Obronne, co do których nie jest wymagane spełnienie zasad normalizacji wymienionych w art. 4 oraz art. 5 ust. 3 i 5—7.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, w celu zapewnienia w obszarze normalizacji ochrony interesów państwa w zakresie obronności i bezpieczeństwa:

- 1) sposób organizacji i prowadzenia przez Polski Komitet Normalizacyjny oraz Ministra Obrony Narodowej i ministra właściwego do spraw wewnętrznych normalizacji związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa;
- 2) rodzaje dokumentów normalizacyjnych dotyczących obronności i bezpieczeństwa państwa;
- 3) tryb opracowywania, zatwierdzania i stosowania dokumentów normalizacyjnych dotyczących obronności i bezpieczeństwa państwa, w tym Norm Obronnych, w zakresie, który nie może być ujęty w Polskich Normach;
- 4) tryb zatwierdzania i wprowadzania do stosowania zagranicznych dokumentów normalizacyjnych dotyczących obronności i bezpieczeństwa państwa.

Rozdział 4

Polski Komitet Normalizacyjny

Art. 9. 1. Tworzy się Polski Komitet Normalizacyjny, zwany dalej „PKN”, jako krajową jednostkę normalizacyjną zapewniającą realizację celów wymienionych w art. 3, zgodnie z zasadami wymienionymi w art. 4.

2. PKN jest państwową jednostką organizacyjną.

3. PKN ma wyłączne prawo używania skrótu „PKN” i zastrzeżonego znaku graficznego.

4. Organizację, zakres i sposób działania PKN określa statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów w drodze zarządzenia.

Art. 10. 1. Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad PKN w zakresie spraw dotyczących:

- 1) obronności i bezpieczeństwa państwa;

- 2) realizacji zadań wynikających z podjętej współpracy z organami administracji rządowej;
- 3) realizacji zadań wynikających z zawartych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór, wydając Prezesowi PKN wiążące wytyczne i polecenia.

Art. 11. Do zadań PKN należy organizowanie i prowadzenie normalizacji krajowej zgodnie z potrzebami kraju, w tym:

- 1) określanie stanu i kierunków rozwoju normalizacji;
- 2) organizowanie i nadzorowanie działań związanych z opracowywaniem i rozpowszechnianiem Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych, w szczególności przez ankietę powszechną projektów norm; ankietę powszechną jest realizowana przez podawanie do publicznej wiadomości tytułów, terminów zakończenia ankiety oraz miejsca i sposobu udostępniania zainteresowanym treści projektów;
- 3) zatwierdzanie i wycofywanie Polskich Norm oraz innych dokumentów normalizacyjnych;
- 4) reprezentowanie Rzeczypospolitej Polskiej w międzynarodowych i regionalnych organizacjach normalizacyjnych, uczestnictwo w ich pracach oraz występowanie za granicą w sprawach dotyczących normalizacji;
- 5) inicjowanie i organizowanie pracy komitetów technicznych do realizacji zadań związanych z opracowywaniem dokumentów normalizacyjnych;
- 6) organizowanie i prowadzenie działalności szkoleniowej, wydawniczej, promocyjnej i informacyjnej dotyczącej normalizacji i dziedzin pokrewnych;
- 7) opiniowanie projektów aktów prawnych związanych z normalizacją.

Art. 12. 1. PKN uczestniczy w krajowym systemie notyfikacji norm i aktów prawnych, w szczególności prowadząc krajowy punkt informacyjny.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, mając na względzie konieczność precyzyjnego podziału zadań w tym zakresie między właściwe organy administracji rządowej oraz państwowe jednostki organizacyjne w celu realizacji zobowiązań wynikających z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych.

Art. 13. 1. PKN współdziała z organami administracji rządowej w szczególności poprzez:

- 1) wzajemne informowanie się o zdarzeniach zachodzących w gospodarce, administracji publicznej i normalizacji w kontekście ich wzajemnego związku;
- 2) uzgadnianie potrzeb tłumaczenia na język polski norm europejskich z zakresu ochrony życia, zdro-

wia, środowiska, mienia oraz bezpieczeństwa pracy i użytkowania, wprowadzonych do Polskich Norm w języku oryginału;

- 3) uzgadnianie potrzeb sporządzania dokumentów zawierających wymagania techniczne w procesie opracowywania projektów aktów normatywnych.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposoby współdziałania PKN z organami administracji rządowej, uwzględniając konieczność zapewnienia udziału organów administracji rządowej w procesie opiniowania projektów Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych.

Art. 14. 1. PKN jest jednostką budżetową.

2. Tworzy się środek specjalny PKN, zwany dalej „środkiem specjalnym”.

3. Środek specjalny może być tworzony z następujących źródeł:

- 1) wpływów od zamawiających prace związane z opracowywaniem Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych;
- 2) wpływów ze sprzedaży norm i innych materiałów związanych z normalizacją;
- 3) wpływów ze szkoleń normalizacyjnych;
- 4) odsetek bankowych od środka specjalnego, o którym mowa w ust. 2.

4. Ze środka specjalnego są finansowane:

- 1) prace związane z opracowywaniem Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych wykonywane na zamówienie jednostek pozabudżetowych;
- 2) przygotowania do sprzedaży i rozpowszechniania norm i innych materiałów związanych z normalizacją, w szczególności:
  - a) przygotowanie do druku oraz druk norm i innych materiałów związanych z normalizacją,
  - b) zapisywanie norm i innych materiałów związanych z normalizacją na nośnikach elektronicznych,
  - c) zakup zabezpieczeń przed nielegalnym kopiowaniem,
  - d) reklama i kolportaż,
  - e) zakup gotowych do sprzedaży norm i innych materiałów związanych z normalizacją od innych wydawnictw;

3) szkolenia normalizacyjne, w szczególności:

- a) organizowanie i prowadzenie szkoleń normalizacyjnych,
  - b) wynagrodzenia wykładowców;
- 4) wydatki związane z obsługą środka specjalnego.

5. Ze środka specjalnego nie mogą być finansowane wynagrodzenia osobowe.

Art. 15. 1. PKN kieruje Prezes PKN, zwany dalej „Prezesem”.

2. Do zadań Prezesa należy w szczególności:

- 1) powoływanie i odwoływanie komitetów technicznych;
- 2) zatwierdzanie i wycofywanie, w imieniu PKN, Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych na wniosek komitetów technicznych, z uwzględnieniem zasad normalizacji krajowej wymienionych w art. 4;
- 3) podejmowanie decyzji w sprawach dotyczących działalności PKN;
- 4) wydawanie przepisów wewnętrznych PKN;
- 5) współpraca z Radą Normalizacyjną, w tym zasięganie opinii Rady w sprawach, o których mowa w art. 18 ust. 4;
- 6) składanie rocznych sprawozdań z działalności PKN Radzie Normalizacyjnej i Prezesowi Rady Ministrów w terminie do 30 czerwca następnego roku kalendarzowego;
- 7) reprezentowanie PKN na zewnątrz;
- 8) zarządzanie mieniem PKN.

Art. 16. 1. Prezes Rady Ministrów powołuje Prezesa na okres 5 lat spośród zgłoszonych przez Radę Normalizacyjną kandydatów wyłonionych uprzednio w drodze konkursu. Rada Normalizacyjna może również przedstawić Prezesowi Rady Ministrów tylko jednego kandydata.

2. Rada Normalizacyjna przeprowadza konkurs, o którym mowa w ust. 1.

3. Na stanowisko Prezesa może kandydować obywatel polski:

- 1) posiadający wykształcenie wyższe;
- 2) legitymujący się co najmniej czteroletnim stażem pracy związanym z normalizacją;
- 3) niekarany.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, organizację i sposób przeprowadzenia konkursu, mając na względzie w szczególności zapewnienie powszechności dostępu do konkursu i ocenę kwalifikacji kandydatów.

5. Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje, na wniosek Prezesa, dwóch zastępców Prezesa.

6. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa przed upływem kadencji, w przypadku:

- 1) choroby trwale uniemożliwiającej wykonywanie zadań;
- 2) rezygnacji ze stanowiska;

3) skazania prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa z winy umyślnej.

7. Prezes Rady Ministrów może odwołać Prezesa przed upływem kadencji w razie nieprzyjęcia przez Radę rocznego sprawozdania złożonego przez Prezesa PKN lub na wniosek 2/3 składu Rady Normalizacyjnej.

Art. 17. 1. Wynagrodzenie Prezesa i jego zastępców ustala Prezes Rady Ministrów.

2. Prezesowi i jego zastępcom przysługuje nagroda jubileuszowa i odprawa emerytalna według zasad obowiązujących pracowników PKN oraz może być przyznana nagroda roczna według zasad określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2000 r. Nr 26, poz. 306, z 2001 r. Nr 85, poz. 924 i Nr 154, poz. 1799 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984).

3. Minister właściwy do spraw pracy ustali, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzeń pracowników PKN, biorąc pod uwagę organizację PKN i konieczność zapewnienia właściwej realizacji jego zadań.

Art. 18. 1. Przy PKN działa Rada Normalizacyjna, zwana dalej „Radą”.

2. Kadencja Rady trwa 4 lata.

3. Rada akceptuje coroczne sprawozdania z działalności PKN składane przez Prezesa PKN.

4. Do zadań Rady należy także wydawanie opinii, w szczególności dotyczących:

- 1) stanu i kierunków rozwoju normalizacji;
- 2) wniosków o powołanie i odwołanie komitetów technicznych;
- 3) przepisów wewnętrznych PKN dotyczących opracowywania dokumentów normalizacyjnych;
- 4) projektów dokumentów normalizacyjnych, w których opracowywaniu uczestniczy PKN, na zasadach określonych w przepisach wewnętrznych PKN.

5. Do kompetencji Rady należy również:

- 1) składanie wniosku o powołanie i odwołanie Prezesa;
- 2) organizowanie konkursu, o którym mowa w art. 16 ust. 1.

Art. 19. 1. W skład Rady wchodzi, w liczbie nie więcej niż po 5 osób, przedstawiciele:

- 1) organów administracji rządowej;
- 2) ogólnopolskich organizacji gospodarczych;
- 3) ogólnopolskich organizacji pracodawców;

- 4) krajowych lub regionalnych organizacji, których celem statutowym jest ochrona interesów konsumentów;
- 5) ogólnopolskich organizacji zawodowych i naukowo-technicznych;
- 6) szkół wyższych i nauki.

2. Prezes Rady Ministrów wskazuje organy administracji rządowej, które ze względu na zakres ich działania powinny być reprezentowane w Radzie.

3. Członków Rady reprezentujących organy administracji rządowej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek wskazanego organu administracji rządowej, o którym mowa w ust. 2.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzenia wyboru pozostałych członków Rady Normalizacyjnej, z uwzględnieniem konieczności przeciwdziałania dominacji któregośkolwiek z podmiotów, o których mowa w ust. 1 pkt 2—6.

Art. 20. 1. Co najmniej na dwa miesiące przed upływem kadencji Rady Prezes PKN ogłasza wybory do Rady Normalizacyjnej, które przeprowadza komisja wyborcza.

2. W celu przeprowadzenia wyborów Prezes PKN powołuje pięcioosobową komisję spośród osób, których wiedza i doświadczenie zawodowe oraz autorytet dają rękojmię prawidłowego wykonania zadań komisji.

3. W skład komisji nie może zostać powołana osoba pozostająca wobec Prezesa PKN w takim stosunku prawnym lub faktycznym, który może budzić uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności.

Art. 21. 1. Prezes zwołuje pierwsze posiedzenie Rady nie później niż miesiąc od dnia ogłoszenia wyniku wyborów i przewodniczy mu do czasu wyboru przewodniczącego Rady.

2. Rada konstytuuje się na pierwszym posiedzeniu.

3. Organizację i tryb pracy Rady określa regulamin uchwalony przez Radę.

Art. 22. Prezes i jego zastępcy uczestniczą w posiedzeniach Rady z głosem doradczym.

Rozdział 5

Komitety techniczne PKN

Art. 23. 1. Komitety techniczne realizują cele wymienione w art. 3 poprzez opracowywanie Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych w określonych zakresach tematycznych, między innymi poprzez udział przedstawicieli komitetów technicznych uczestniczących w pracach regionalnych i międzynarodowych organizacji normalizacyjnych.

2. W skład komitetu technicznego wchodzi specjaliści delegowani przez organy administracji rządowej, organizacje: gospodarcze, pracodawców, konsumentów,

zawodowe i naukowo-techniczne, szkół wyższych i nauki oraz pracownicy PKN, z zachowaniem zasady reprezentatywności wszystkich zainteresowanych określonym zakresem tematycznym, z uwzględnieniem potrzeb gospodarki krajowej.

3. Komitety techniczne powołuje i odwołuje Prezes po zasięgnięciu opinii Rady.

4. Sekretariaty komitetów technicznych prowadzi PKN.

5. Prowadzenie sekretariatów, o których mowa w ust. 4, PKN może powierzać w drodze umowy innym jednostkom organizacyjnym, na koszt tych jednostek.

6. W umowach, o których mowa w ust. 5, ustala się szczegółowe zasady i warunki prowadzenia sekretariatów komitetów technicznych. Umowy te mogą być również zawierane na realizację określonych celów, wymienionych w art. 3.

7. Szczegółowe zasady działania komitetów technicznych określają przepisy wewnętrzne PKN.

Rozdział 6

Odpowiedzialność karna

Art. 24. 1. Kto oznacza wyroby znakiem zgodności z Polską Normą bez uzyskania certyfikatu zgodności upoważniającego do takiego oznaczenia

podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto oznacza znakiem zgodności z Polską Normą wyroby niespełniające odpowiednich wymagań Polskiej Normy lub deklaruje zgodność z Polską Normą wyrobów niespełniających tych wymagań.

3. Postępowanie w sprawach określonych w ust. 1 i 2 następuje w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 25. 1. Do czasu powołania Rady jej obowiązki pełni dotychczasowy „Polski Komitet Normalizacyjny”.

2. Do czasu powołania Prezesa obowiązki pełni dotychczasowy Prezes „Polskiego Komitetu Normalizacyjnego”.

Art. 26. 1. Pierwsze wybory Rady przeprowadza się według tymczasowego regulaminu wyborów, przyjętego przez Polski Komitet Normalizacyjny w uzgodnieniu z Prezesem „Polskiego Komitetu Normalizacyjnego”.

2. Prezes „Polskiego Komitetu Normalizacyjnego” ogłasza wybory do pierwszej Rady na podstawie regulaminu, o którym mowa w ust. 1, nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Prezes zwołuje pierwsze posiedzenie Rady nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

4. Na pierwszym posiedzeniu Rada przystępuje do realizacji czynności związanych z konkursem na stanowisko Prezesa.

Art. 27. Z dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) pracownicy Biura dotychczasowego „Polskiego Komitetu Normalizacyjnego” stają się z mocy prawa pracownikami PKN; do pracowników tych stosuje się art. 23¹ Kodeksu pracy;
- 2) dotychczasowe „Normalizacyjne Komisje Problemowe” stają się komitetami technicznymi, w rozumieniu niniejszej ustawy;

3) mienie będące w zarządzie dotychczasowego „Polskiego Komitetu Normalizacyjnego” przechodzi w zarząd PKN.

Art. 28. Z dniem wejścia w życie ustawy zaprzestaje się prowadzenia zbioru norm branżowych; istniejące zbiory zostaną zarchiwizowane przez PKN.

Art. 29. Traci moc ustawa z dnia 3 kwietnia 1993 r. o normalizacji (Dz. U. z 1993 r. Nr 55, poz. 251, z 1995 r. Nr 95, poz. 471, z 1997 r. Nr 121, poz. 770, z 2000 r. Nr 43, poz. 489 i Nr 110, poz. 1166 oraz z 2002 r. Nr 135, poz. 1145).

Art. 30. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*